בנמל אע"ג דהשתא ליכא אימר ברדיוני נפל *אבוה דשמואל "עבד לבנתיה מקוואות ביומי ניסן ומפצי ביומי תשרי אמר רב גידל אמר רב "נתנה תבשיל לבנה וטבלה ועלתה לא עלתה לה טבילה אף על גב דהשתא ליכא אימר ברדיוני נפל אמר רמי בר *אבא "הני רבדי דכוסילתא עד תלתא יומי לא חייצי מכאן ואילך חייצי אמר מר עוקבא *"לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ אימתי נקרא יבש משעה שמתחיל לירק אמר שמואל "כחול שבתוך העין אינו חוצץ ושעל גבי העין חוצץ אם היו עיניה פורחות אפי' על גבי העין אינו חוצץ א"ר יוחנן "פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר לא עלתה לה טבילה אמר ריש לקיש "האשה לא תטבול אלא דרך גדילתה *כדתנן "האיש נראה כעודר (א) ומוסק זיתים אשה נראת כאורגת וכמניקה את בנה *אמר רבה בר רב הונא "נימא אחת קשורה חוצצת

שלש

[שבת סה.]

רש"י

בנמל. פו"ע מקום שהספינות נקשרות שמעמידות שם ועוגן. ברדיוני נפל. הטיט מעליה. ברדיוני אימי ירדע לשוט ונראה שהוא לשון שיכשוך שמשכשכה רגליה במים בגלאה נפל: מקוואות בימי ניסן. מקוה מים מכונסין ואינן טובלות בנהר לפי שרבו המים בימות הגשמים מגשמים שנפלו וחייש שמא ירבו נוטפין על הזוחלין. ותניא במורת כהנים* (ב)מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין כלומר שמטבילין במכונסין דלכן זוחלין קודם שנקוו ונהו במקוה ת"ל אך מעין* מעין מטהר בזוחלין והמקוה מטהר באשבורן ומהו אשבורן דקוו וקיימי דאין מטבילין במכונסים אלא משנקוו למקויהם ונהו מושלכן ותנן במסכת מקוואות (פ"ה מ"ה) הזוחלין כמעין כלומר זוחלין שבנהרות כמעין והנוטפין כמקוה ומים הנוטפין מטהרים הרי הן כמקוה ואין מטהרים בזוחלה. הילכך בימי ניסן שנתרבה הנהר על ידי גשמים חייש שמא רבו נוטפין שבו על מים שבו ובטלו וזוחלין ואין מטהרין את הטמא הטובל בהן דרך זחילה וכל הנהרות לעולם הן הולכים זוחלים לפיכך עביד להו מקוה באשבורן לטבול בתוכו. יש מפרשים דבעינן מים חיים לזבה ולאו מילתא היא דמילא בתוספתא* טומר בזב מכונה שהזב טעון מים חיים כו': ומפצי ביומי תשרי. שטובלין בנהר שהזוחלין מרובין אבל מפני טלים הטיט טותן מחצלות בנהר שעוברות עליהן: רבדי. פיינטור"ש: כוסילתא. פלומ"א. והרבן של מכות של הקזת דם להעלות גלד: תלתא יומי. גלדן רך ומחובר והוי כגוף הבשר ולא חייצי: לפלוף. קליד"א: פורחות. פותחת ועוצמת תדיר בין כך ובין כך אינו חוצץ לפי שפריסתה מעבירתו ואינו עב על גב העין ואין בו ממש. ל"א דומעות שהדמעה מלחלחת את הכחול ואינו חוצץ: פתחה עיניה ביותר. הויא סגיה למעלה: עצמה עיניה ביותר. הויא סגיה למטה: לא תטבול אלא כדרך גדילתה. כלומר לא מדחק זרועותיה על בשרה ולא רגליה ושוקיה זה בזה אלא כדרך הליכתה ושמושה תמיד ומה שנכסה וקמוט ואין מים באין בו לא איכפת לן ואינה צריכה לפשט בין קמטיה וסתריה אלא כדרכן תמיד: כדתנן. גבי ראיית נגעים שטיהר כהן הכתוב בית הסתרים דכתיב (ויקרא יג) לכל מראה עיני הכהן ותנן האיש מראה נגעו לכהן כעודר וכמוסק זיתים: כעודר. בבית השחי וכמוסק זיתים בבית הערוה דאם יש לו נגע בבית השחי אין צריך להגביה זרועותיו יותר מדאי להראותו אלא כעודר שמגביה ואינו מדחק עצמו ומה שיוכל כהן לראות יראה ואם לא יוכל לראות טהור ובבית הערוה א"צ לכוף ולשוח יותר מדאי אלא כמוסק זיתים אחר שנשרו מן האילן ומלקטן (ג)מעל הארץ: והאשה נראית. לכהן בנגעה: כאורגת. בבית השחי ואם בבית הערוה היא כופפת עצמה כמניקה את בנה: נימא אחת. מיהדקא שפיר וחוצצת:

שלש

תוספות

שאינה כתובה בספרים שלנו וזו היא מפסלת את בנה וטובלת לא עלתה לה טבילה ויש לפרש מפסלת את בנה לאחוריה והיא ערומה ולא סו בגדיה עליה וטבלה לא עלתה לה טבילה דחיישינן שמא הוה עליה דיטקא טיט וכיוצא בו ומדבק בגופו וחוצץ בטבילתה ולא ידעה לה אף על גב דחזינן לה השתא דליכא מידי עליה חיישינן דלמא בעלייתה מן הטבילה נפל ברדיוני שחלק ונפל דרך ירידה כפי' ר"ח ול"נ שהיא מפסלת בנה אפי' לפני טבילתה בסמוך ולאו דוקא בטבילתה:

לפלוף שבעין לח אינו חוצץ יבש חוצץ. דדוקא שבתוך העין מפני שהדמעה שבעין מלחלחתו ואינו מניחתו להיות יבש אבל לפלוף חוץ לעין אפי' לח חוצץ והכי משמע במסכת מקוואות פ"ט (מ"ב) דגבי אלו חוצצין קתני לפלוף שחוץ לעין וגבי שאין חוצצין קתני לפלוף שבעין ולא מפליג בין לח ליבש אלא בין חוץ לעין לתוך העין והיינו כלח דיבש בעין כמי חוצץ וטיט שתחת הצפורן יבשה חוצץ והא דתנן התם במס' מקוואות גבי ואלו שאין חוצצין בטבילה לכלוכי טיט שעל הבשר וטיט שתחת הצפורן (א) (וצפורן המדולדלת) מיירי בלח דומיא דלכלוכי טיט שע"ג הבשר דלא ביבש אמרי לא חיילי ועוד דלעיל גבי ואלו חוצצין קתני גלדי טיט שעל בשרה ובלק שתחת הצפורן:

פתחה עיניה ביותר או עצמה עיניה ביותר. לכך יש ללמוד לכל אשה הטובלת שלא תטבול ותפתח עיניה ולא תעלים עיניה ביותר לפירש"י דלא גרסינן בסמוך דהאי שמעתא לטהרות ולכל הפירושים צריך ללמדה לפתוח פיה שיהא ראוי לביאת מים כדאמרינן לעיל דכל בית הסתרים בעינן שיהא ראוי לביאת מים ומייתי נמי משפחתו של רבי שטבלה ונמצא עצם בין שיניה והצריכה רבי טבילה אחרת ותנן נמי בהדיא במס' מקוואות בפ"ח (מ"ה) נדה שנתנה מעות בפיה ירדה וטבלה טהורה מטומאתה אבל טמאה אגב רוקה נתנה שער בפיה קפלה ידיה קמצה שפתותיה כאילו לא טבלה וגם צריך ללמדה להרחיק ירכותיה קצת כדאמרינן בסמוך כאורגת וכמניקה את בנה לענין הגבהת הדד קצת מעל החזה: **פתחה** עיניה כו'. אחר זה כתוב בפירוש רבינו חננאל ובמקצת הספרים וליתא הלכתא ככל הני שמעתתא דכי איתמר הני לטהרות אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ר"ל נקט אשה לא תטבול אלא דרך גדילתה ובתשובה אחת כתב רש"י דל"ג הדא דקאמר אבל לבעלה טהורה כי הא דאמר ר"ל מה ענין ר"ל להאך דלעיל ועוד דכל הני שמעתתא דרב ודרב גידל ורמי בר אבא וכולן הוו בבבל ולצורך מקומן הוו צריכין והא דוחק דלבני א"י הוו מדברין ועוד דאבוה דשמואל דעבד לבנתיה מקוואות בבבל ועוד דטלא בלשון נקבה נקטינא אשה לא תעמוד על כלי חרס אשה לא תטבול בנמל נתנה תבשיל לבנה פתחה עיניה ולאי לטהרות היה לא היה צריך להזכיר בכל פעם אשה ועוד דתניא בפרק החולץ (יבמות דף מז: ושם) כל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה והיינו נדה לבעלה דלאי לטהרות מאי שנא דנקט נדה ועוד דומיא דגר ועבד משוחרר דאיירי בטבילת איסור והיתר והכי קאמר כל החוצץ בטבילת טומאה וטהרה חוצץ בטבילת איסור והיתר וכן פרש"י בתשובתו דכל חומרות דהנך שמעתתא נוהגות עכשיו בטבילת נדה לבעלה אבל רבינו תם פירש שנראה שניירכת הספרים ואיתא נמי בפי' ר"ח והלכות גדולות ובהלכות נדה שפירש רב סעדיה וכן צריך לחלק דלעיל אמרינן דבית הסתרים לא בעיא ביאת מים ובפ"ט דמס' מקוואות (מ"ב) גבי ואלו חוצצין באדם ומחשב בית הסתרים שבאשה אלמא בעיא ביאת מים אלא ודאי ההיא לטהרות ובשמעתין לבעלה והך דהחולץ (יבמות דף מז:) דכל שחוצץ בטבילה חוצץ בגר כו' ובנדה קיימא אהני חליצות דפרק ט' דמקוואות דאלו לענין בעלה שכן דרך הבריאה לעמוד על המשנה אבל הנך חומרי דכלי חרס וכילתא וגמל ומפלי ומפסלת וריבדא ולפלוף שמחמירות יותר מן המשנה דקתני בפ"ט לפלוף שבתוך העין אינו חוצץ ומשמע בין לח בין יבש אינו חוצץ מדלא מפליג ובכוסילתא ופתחה עיניה ועצמה ובכל הנך חומרי לית הלכתא כותייהו אלא בהך חומרא דריש לקיש דליתא אפי' לבעלה ומיהו קשה לפירוש ר"ת דהך משנה דפ"ט דבית הסתרים שבאשה חוצץ דמוקי לטהרות קתני נמי דין לפלוף שבעין שחוץ לעין חוצץ שבתוך העין אינו חוצץ דהא מוקים לה לבעלה וכן פי' דהך דהחולץ וכל דבר שחוצץ בטבילה קיימא אמשנה דטהרות דאיירי לבעלה ומה שהקשה מבית הסתרים דשמעתין למתני' דמקוואות לא קשה מידי דכסיפא גבי ואלו שאין חוצצין קא חשיב בית הסתרים שבאיש והיינו כשמעתין וצריך ליתן טעם בהך בבא גופה מה חילוק יש בין בית הסתרים דאיש ודאשה ונראה שיש בית הסתרים שהאשה מקפדת ולא האיש ובזה קא מפליג בין איש ובין אשה ולפלוף שבעין איירי דוקא בלח כדפירשתי: **וכמניקה** את בנה. פרש"י לענין בית הערוה ואין נראה דבת"כ תני לה גבי הדד כדפרישית לעיל והכי תניא לכל מראה עיני הכהן פרט לבית הסתרים מכאן אמרו האיש נראה כעודר וכמוסק ס' כעודר בבית הסתרים וכמוסק ג) בין השיתין והאשה כאורגת וכמניקה את בנה מניקה את בנה תחת הדד כאורגת ביד סמנית רבי (ד) אומר כטווה פשתן ביד השמאלית ובפ"ב דנגעים (מ"ד) תנן נמי כעורכת פת לענין בית הסתרים:

מקום

א) [שטות מרפוס וכל"ל סתוס' ר"ש מ"ד פ"ט דמקוואות ד"ה למתוק וצפורן המדולדלת] ג) נ"ל בבית השחי

שבת סה. בכורות נה: פסחים כב:

[ויקרא יא]

[צ"ל בר חמא]

[פירוש [illegible]]

נגעים פ"ב מ"ד

סוכה ו. [ושם איתא בר בר חנה פירוקין ה:]

דמגילה פ"א ה"ט

הגהות הב"ח

(א) גמרא כעודר וכמוסק: (ב) רש"י ד"ה מקוואות וכו' במורת כהנים אף מה: (ג) ד"ה כעודר וכו' ומלקטן מעל הארץ: (ד) תוס' ד"ה וכמניקה וכו' ר' יהודה אומר כטווה פשתן:

לעזי רש"י

פדר"ש. גמל.

פיינטורי"ש.

קידרות.

פלומ"א [פלימא"ה].

איזמל (להקזת דם).

קצירי"א.

ליחת העיניים.

עין משפט נר מצוה

[illegible]

תוספי הרא"ש

[illegible]

תוספי הרא"ש

[illegible]

[illegible]

מוסף רש"י [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones